

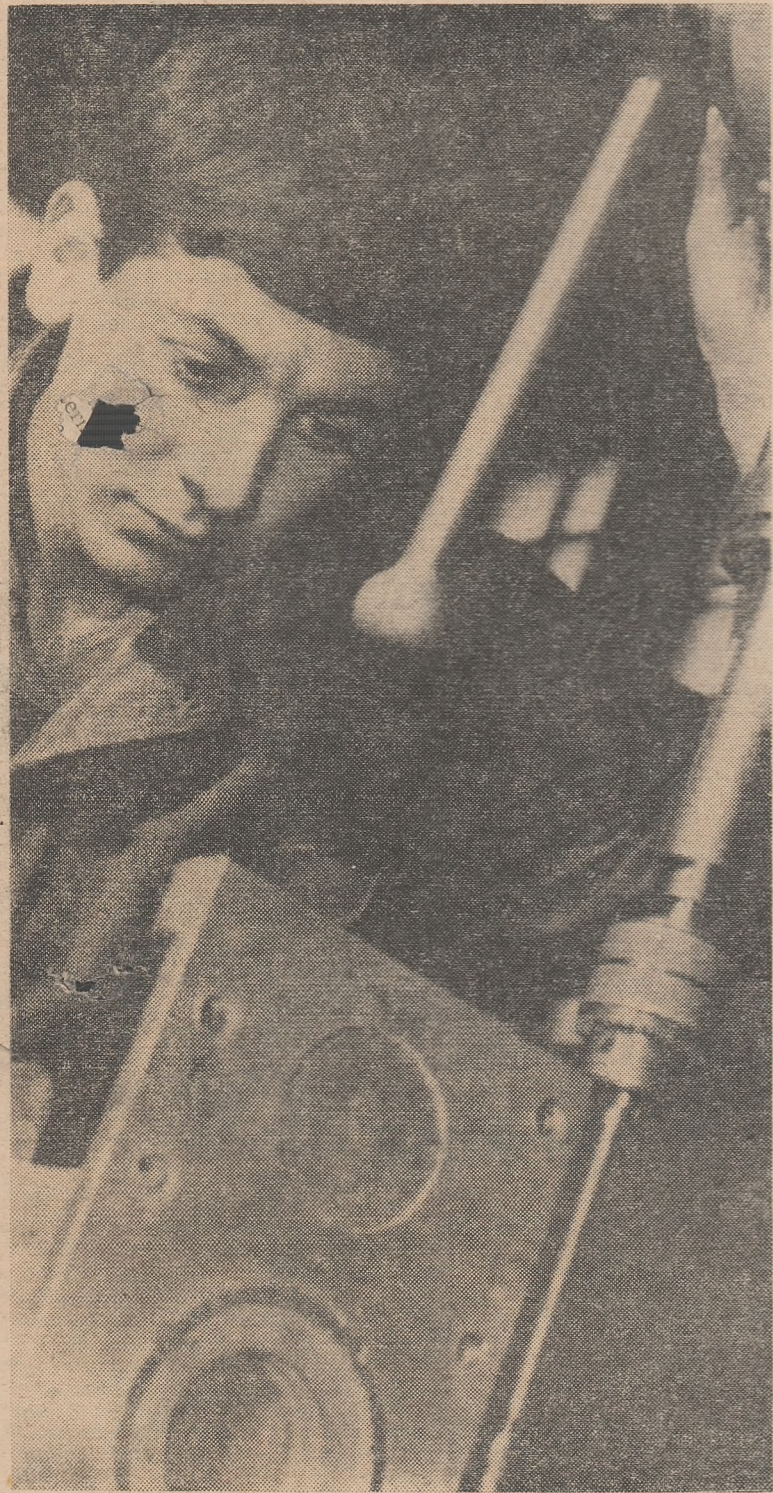
GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 796

vineri 2 aprilie 1965

8 pagini 25 bani

Adunare cu prilejul atribuirii numelui de „Gheorghe Gheorghiu-Dej“

Cu prilejul atribuirii numelui de „Gheorghe Gheorghiu-Dej“, la Școala medie nr. 1 din Birlad a avut loc un impresionant miting.

„Oamenii muncii, profesorii și elevii din orașul Birlad trăiesc o zi emoționantă — a spus cu acest prilej tov. Constantin Parfene, directorul școlii. Școala medie nr. 1 va purta numele înflăcăratului luptător revoluționar, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Iată de ce inimile noastre vibrează de sentimentul înălțător al mândriei“.

Costache Constantin, elev în clasa a XI-a, a arătat: „Cu ani în urmă, tovarășul Gheorghiu-Dej a spus că tineretul din țara noastră, bucurându-se de soarele socialismului, poate să-și făurească cele mai înaripate visuri. Azi, aceste cuvinte au devenit o realitate vie. Hotărîrea noastră fermă este de a sluji zi de zi patria și partidul, de a învăța cu pasiune și perseverență pentru a deveni cadre de nădejde ale României socialiste“.

Orientarea profesională — în atenția noastră

Începe cel de al treilea trimestru — trimestrul în care, o dată cu pregătirile pentru încheierea cu succes a muncii unui întreg an școlar, se intensifică activitatea de perspectivă dusă cu clasele de absolvenți în vederea orientării lor profesionale. Căci pe profesor, pe diriginte, pe director îl interesează nu numai cum își vor încheia elevii învățătura în școală, ci și pe ce drum vor pași aceștia odată plecați de pe băncile ei, ce vor deveni în viață.

În ultimii ani, ca urmare a muncii desfășurate pe acest tărâm de carul didactic, absolvenții școlilor de cultură generală se îndreaptă tot mai masiv spre instituțiile de învățămînt care pregătesc cadre pentru diferite sectoare ale economiei noastre naționale. Tot mai mulți tineri se

hotărăsc să devină muncitori cu înaltă calificare, tehnicieni sau ingineri în industria metalurgică, energetică și electrotehnică, în domeniul industriei construcțiilor, în industria petrolului și chimiei în transporturi, în diversele ramuri ale agriculturii etc. În același timp, munca temeinică desfășurată în școală pentru înarmarea elevilor cu cunoștințe și deprinderi, cultivarea interesului lor pentru marile cuceriri tehnico-științifice ale veacului nostru, strîns imbinată cu dezvoltarea interesului pentru munca în producție au determinat ridicarea simțitoare a mediilor limită pentru admiterea în școlile profesionale și tehnice, ca și în instituțiile de învățămînt superior.

Adîncirea muncii de orientare profesională a tinerilor care vor absolvi în acest an școlile gene-

rale de 8 ani și școlile medii, ridicarea acestei activități pe o treaptă mai înaltă, corespunzătoare cerințelor prezentului, impune generalizarea experienței dobîndite pînă în prezent în scopul extinderii pozițiilor cîștigate.

Nivelul la care se situează în etapa actuală munca de orientare profesională a viitorilor absolvenți impune și luarea în considerare a unor aspecte psiho-pedagogice ale acestei probleme, în special în ceea ce privește îndrumarea tinerilor către învățămîntul profesional și tehnic. Inclinațiile practice ale elevilor sînt foarte diferite. Unele sînt indicate pentru meserii care solicită migală și atenție, ca ajustajul sau lăcătușăria de precizie, altele pentru meserii în care sînt necesare reflexe rapide în execuția opera-

țiilor. ca meseriile din sectorul metalurgiei prelucrătoare sau cel al industriei ușoare, altele își găsesc valorificarea deplină în meserii în care rolul principal îl joacă orientarea și echilibrul în mișcare. La unele profesii are o mare pondere nu numai îndemnarea, ci și forța, la altele se impune mai ales o cursivitate a mișcărilor specific feminină. Ar fi indicat de aceea ca, pornind de la observarea muncii efectuate de elevi în sălile de lucrări practice ale școlilor de 8 ani, cadrele didactice din aceste școli, sprijinite de maiștri-instructori și de profesori de specialitate din școlile profesionale, să caute să cunoască cît mai bine aptitudinile reale ale viitorilor absolvenți, măsura în care corespund acestea specificului diferitelor meserii. În felul acesta munca de orientare

profesională va putea dobîndi un mai profund caracter științific.

Luarea în seamă a aptitudinilor și inclinațiilor elevilor în strînsă imbinare cu cerințele actuale ale vieții sociale, ale desăvîrșirii construcției socialiste, informarea noastră cît mai exactă asupra tuturor posibilităților și nevoilor existente, pentru a-i putea informa la rîndul nostru pe elevi și pe părinții lor, influențarea chibzuită, judicioasă a acestora — iată factori determinanți pentru desfășurarea unei activități pozitive de orientare profesională a viitorilor absolvenți. Cu cît vom ști să accentuăm mai mult pe laturile esențiale ale acestei munci, imbinîndu-le într-un ansamblu de acțiuni, cu atît roadele orientării profesionale vor fi mai bogate.

PROGRAME-MANUALE

Rigurozitate științifică

Introducerea începând din acest an școlar a disciplinei „Cunoștințe despre natură” în planul de învățământ al clasei a IV-a a ridicat în fața cadrelor didactice care predau la această clasă o serie de probleme destul de dificile legate de structura oarecum particulară a lecțiilor, de necesitățile prezentării intuitive a noțiunilor și cunoștințelor predate, de lipsa unor indicații metodice corespunzătoare.

Nu doresc să mă refer în articolul de față la structura ca atare a disciplinei „Cunoștințe despre natură”, întrucât socotesc că, după numai două trimestre de predare, este prematur a desprinde asemenea concluzii cu caracter generalizator. Țin doar să subliniez, ca o constatare preliminară, că pornirea de la realități cunoscute elevilor din mediul lor înconjurător de viață, ca și corelarea strinsă a unora dintre lecții cu noțiuni predate anterior în cadrul citirii și în lecțiile de geografie contribuie la formarea gândirii lor științifice.

Tocmai plecând de la aceste elemente pozitive și bazându-mă pe experiența acumulată până acum în predare, doresc să fac unele observații și sugestii cu privire la concepția lecțiilor. Mă refer în special la lecțiile cuprinzând cunoștințe din domeniul fizicii.

Judecând după programă și manual cred că nu s-a ținut suficient seama de capacitatea sporită de înțelegere a fenomenelor fizice de către școlarii de 10—11 ani din epoca noastră, nici de necesitatea asigurării rigurozității științifice a noțiunilor transmise, indiferent de nivelul la care se face aceasta, pentru a realiza o deplină concordanță între ceea ce află elevii în clasa a IV-a și ceea ce vor afla mai târziu, la lecțiile de fizică din clasele V—VIII. Iată câteva exemple care demonstrează aceasta.

În primul rând, explicarea fenomenului fierberii apei. Predând experimentul aceste cunoștințe, învățătorii obișnuiesc să încălzească pe lampa de spirit un vas cu apă, până când aceasta începe să treacă în stare gazoasă, adică în vapori. În manual, fenomenul respectiv este denumit în mod neștiințific **evaporare** în loc de **vaporizare**, socotindu-se probabil că s-ar evita încărcarea memoriei elevilor cu prea multe noțiuni noi. Am consta-

tat însă că majoritatea elevilor nu înțeleg nici un fel de dificultăți în înțelegerea fierberii drept cauză a trecerii apei din stare lichidă în stare gazoasă, precum și în diferențierea fenomenului de evaporare, care se petrece numai la suprafața lichidului din vas. Consider neapărat necesar ca în explicațiile date elevilor din clasa a IV-a să se accentueze în mod special termenul de **acțiune a vaporilor** și nu de **putere a vaporilor**, așa cum se face în manual, întrucât socotesc că utilizarea termenului **putere**, care are un sens fizic precis, poate determina ulterior serioase confuzii în mintea elevilor.

Efectuând răcirea recipientului în care a avut loc fierberea îi putem face ușor pe elevi să înțeleagă că răcirea este o condiție esențială a trecerii din stare gazoasă în stare lichidă, definind astfel fenomenul **condensării** (în manual este omis acest element esențial al definiției). Bazându-ne în continuare pe definiția corectă a condensării îi putem face pe elevi să înțeleagă mult mai lesne diferitele fenomene atmosferice care au cauză asemănătoare — ploaia, bruma, roua etc.

În general consider neîntrebătoare utilizarea unui număr însemnat de termeni cuprinși în manual. De pildă, în manual este vorba de **alcătuirea aerului** termen folosit pentru **compoziția aerului**, deși înțelesurile substantivului „compoziție” și al verbului „a compune” le sunt foarte bine cunoscute școlarii.

Mai multă grijă pentru folosirea corectă a noțiunilor științifice cere și lecția „Electrizarea corpurilor”. Se impune să se arate, anume, că este vorba aici de **calitatea** pe care o capătă sticla și ebonita, nu de o **forță** a acestora, așa cum se spune, confuz, în manual.

Socotesc că punând mai puțin accent pe experiențe simple și sugestive și mai ales, nepermițând nici o abatere de la rigurozitatea științifică — bineînțeles la nivelul de înțelegere al școlarii de clasa a IV-a — predarea cunoștințelor despre natură poate îndeplini rolul ce i-a fost atribuit atunci când a fost inclusă în planul de învățământ.

Inv. VICTORIA PILETTAN

Conținutul unor programe

Aș dori să vorbesc despre conținutul a două programe școlare, una privind pregătirea generală iar alta pregătirea de specialitate a viitorilor matrițeri. Este vorba de programele de electrotehnică și de tehnologia matrițerei.

Să ne oprim întâi la programa de electrotehnică. Judecând în raport cu tendințele actuale ale dezvoltării tehnicii, programa aceasta a devenit cu totul nesatisfăcătoare. Lipsesc din ea, de exemplu, cunoștințe foarte importante, cum sunt cele privind aparatele de corectare, aparatele de protecție sau aparatele de comandă și reglaj. Ar fi necesar, după părerea mea, ca programa să prevadă și prezentarea la lecții a unor scheme simple de acționare pentru strunguri, mașini de găurit și diferite alte mașini-unelte, deoarece în acest fel studiul problemelor de electrotehnică ar fi mai strâns legat de practică, ucenicii putând înțelege mai bine cum funcționează instalația electrică a unei mașini-unelte. Aceasta ar aduce în același timp o contribuție de seamă la buna desfășurare a instructajului de protecție și tehnică a securității muncii.

Desigur, pentru ca toate aceste cunoștințe să fie aprofundate de către elevi este necesar să li se acorde prin programă timpul cuvenit, căci altfel nu s-ar realiza decât parcurgerea lor rapidă. Cum se întâmplă deseori în actuala programă, unde pentru predarea tuturor aplicărilor energiei electrice sunt prevăzute doar trei ore, deși aici se includ cunoștințe atât de complexe și variate cum sunt cele care privesc iluminatul electric, cuptoarele electrice, sudarea electrică, încălzirea cu raze infraroșii, electrometaliurgia și tracțiunea electrică. În asemenea condiții, firește, nu putem avea nici o garanție că problemele referitoare la transductoarele parametrice, la stabilizatoarele parametrice, la stabilizatoarele prin compensație, la elementele pentru legături sincrone etc. pot fi înțelese de către elevi, de vreme ce aceștia nu

cunosc o serie de instalații curente de electrotehnică industrială.

Propun, dată fiind importanța marelui crescând și aplicațiile foarte frecvente ale electricității în industrie, ca predarea electrotehnicii să se desfășoare pe parcursul anilor II și III ai școlii profesionale, acordându-se o atenție deosebită celor mai noi aplicații industriale ale fenomenelor electrice: tăierea anodo-mecanică, prelucrarea prin electroeroziune, metalizarea prin scintilă, încălzirea prin curenți de înaltă frecvență, sisteme de prindere electromagnetice etc.

Rămânând în urmă față de tehnica actuală se constată și în programa școlară de tehnologia meseriei pentru matrițeri. La capitolul stanțe de pildă, sunt insuficient tratate stanțele pentru presele automate și nu se exoneră la construcția stanțelor combinate pentru presele automate (sistem Chapuis). De asemenea, nu se vorbește despre construcția stanțelor cu elemente tăietoare din aliaje dure sau plăci metalo-ceramice, despre construcția matrițelor și dispozitivelor din elemente tipizate (sistem Baukasten) și este amintită doar în treacăt problema turnării sub presiune.

Insuficient tratate sunt, după părerea mea, și problemele referitoare la construcția matrițelor pentru presarea maselor termoplastice rigide la unele elemente ale operației de matrițare în afrit și sunt expuse sistemele moderne de presare, cum sunt, spre exemplu, sistemele de presare cu bavură redusă, prelucrarea prin electroeroziune etc.

Toate acestea demonstrează stringenta necesitate a revizuirii programelor de tehnologia meseriei pentru matrițeri în lumina realizărilor actuale ca și a perspectivelor de viitor ale producției.

TRAIAN CĂNESCU
inginer șef adj.
la întreprinderea
„Electroaparataj”
București

In excursie la Cheile Argesului

Vizitind Rafinăria de la Brazi

Intr-o expoziție de pictură

OPINII

Modernizarea predării scrierii

Problemele privind înarmarea elevilor, încă din prima etapă a pregătirii lor școlare, cu deprinderi de scriere simplificată preocupă atât pe cercetătorii din domeniul pedagogiei, psihologiei și medicinei școlare, cât și un număr tot mai mare de cadre didactice.

Publicăm mai jos unele păreri în această privință, precum și primele constatări prilejuite de experimentarea uneia dintre variantele propuse pe această linie.

Pedagogia modernă leagă continuu cunoștințele și deprinderile exersate în școală de aplicarea lor în practica vieții. Ea pretinde ca timpul de școlarizare să fie folosit cu maximum de randament pentru elevi, ca orice iradiere inutilă de energie să fie prevenită.

În legătură cu aceasta, consider că se simte imperios nevoia modernizării predării scrierii, pentru ca deprinderile în acest domeniu să aibă pe întreg parcursul predării, începând cu prima etapă a acesteia, un caracter unitar, determinat de necesitatea de a le forma școlărilor un scris simplu, inteligibil, rapid și în același timp estetic, astfel încât exersarea să aducă o perfecționare continuă în mecanismele neuro-motorii.

În ultima perioadă în „Gazeta învățământului” au apărut mai multe articole în legătură cu scrierea, care au răspuns unui interes viu manifestat în masa cadrelor didactice. Studiez și eu, de mai multă vreme, această problemă și doresc să relatez unele considerente psiho-pedagogice și neuro-fiziologice care pledează în favoarea adoptării unei scrieri simplificate, fără înclinație, ca și o serie de constatări făcute în cadrul unui experiment efectuat la clasele I ale unor școli de 8 ani.

După cum se știe, scrierea caligrafică cursivă care se predă actualmente în școlile noastre a fost introdusă pe la jumătatea secolului trecut, păstrându-și în tot acest interval caracteristicile ei bine cunoscute: majuscule buclate, aplecarea literelor cu 30-45° spre dreapta, alternarea de

gros-subțire și linioare de legătură înaintea literelor mici. Înfloriturile din scrierea caligrafică cursivă necesită neapărat utilizarea penței claps, ceea ce impune prohibirea instrumentelor moderne de scris — stilourile și pixurile — care, deși practice, ușor de minuit, folosite de majoritatea elevilor din clasele mai mari și indispensabile adulților, sînt neadekvate scrierii caligrafice cursive, datorită faptului că lasă în urma lor un fir egal de cerneală, deci nu permit redarea trăsăturilor de gros-subțire.

Astăzi, în multe țări se ridică tot mai des glasurile pedagogilor, medicilor și psihologilor propunând înlocuirea scrierii caligrafice cu o scriere simplificată, verticală, care răspunde în mai mare măsură cerințelor de ordin igienic, precum și considerentelor psihologice și practice. Medicii igienisti, de pildă, arată că, pentru a scrie caligrafic, elevii trebuie să aplece caietele spre stînga și sînt obligați să-și încline totodată capul spre umărul stîng, în așa fel ca axa globilor oculari să fie paralelă cu rîndul pe care scriu. Aceasta însă cere o acomodare vizuală binoculară, întrucît distanța de la ochiul drept la rîndul pe care scrie elevul este mai mare decît distanța de la ochiul stîng la rîndul respectiv. Deseori asemenea acomodare are repercusiuni dăunătoare asupra vederii. În același timp, aplecarea capului și a umărului stîng determină o deviere a coloanei vertebrale. Iată deci una dintre cauzele cele mai importante ale frecvențelor miopii și

scolioze „de școlaritate” asupra cărora atrag în mod deosebit atenția toate tratatele de medicină școlară și de oftalmologie.

Trebuie semnalat, de asemenea, faptul că actuala diferență între scriere și citire, provenită din verticalitatea literelor textului de tipar și oblicitatea orientării literelor din scrierea caligrafică cursivă, determină turburări în mecanismele oculo-motorii.

Toate aceste motive ne fac să considerăm că, în perioada formării scrisului, ar fi mult mai indicată folosirea caietului de aritmetică. Așa s-ar putea obține o poziție dreaptă, firească a corpului, a capului și a caietului, literele ar putea fi orientate în majoritatea cazurilor spre verticală și s-ar asigura totodată automatizarea corectă a mecanismelor necesare unui scris regulat, ordonat și estetic.

Cadrele didactice recunosc în unanimitate că scrierea caligrafică predată în școală are un caracter artificial, că nu este folosită practic de către elevi. Aceștia sînt nevoiți să găsească singuri o formă de scriere personală, simplificată și cât mai economică, recurgînd la fantezia lor sau imitînd scrisul unor persoane apropiate. Pentru a ajunge la o asemenea scriere ei au de înfrunțat desigur destule dificultăți, întrucît trebuie să înlăture anumite mecanisme exersate inutil în cadrul studierii scrierii caligrafice. Dacă unii elevi reușesc să-și formeze un scris personal estetic, alții — destul de mulți — capătă un scris inestetic și greu de descifrat. Firește că lucrurile ar sta altfel dacă în școală s-ar preda o formă rațională de scriere, pe care elevul să și-o însușească și pentru uzul personal.

Cercetînd și analizînd numeroase manuscrise din arhiva Academiei R.P.R., am constatat că aproape toți scriitorii, poeții, oamenii de știință și artă nu folosesc scrierea caligrafică cursivă învățată cu atîta trudă în școală. Scrisul lor, frecvent orientat spre

verticală, poate fi luat ca model în predarea scrierii în școală.

Scrierea simplificată, verticală, care presupune poziția dreaptă a corpului, a capului și a caietului respectă regulile de igienă oculară și asigură o poziție corectă a corpului; ea permite folosirea instrumentelor moderne de scris — stilou sau pix — și a unei liniaturi identice — drepte, pentru temele de citit, scris și de aritmetică. De mare importanță este faptul că ea facilitează însușirea scrisului, pe care elevul îl poate ameliora prin exercițiu, stimulată de plăcerea ce i-o oferă paginile scrise curat, ordonat și estetic. În asemenea condiții, și orelle de caligrafie, care în prezent nu constituie o contribuție esențială la ameliorarea scrierii personale a elevilor, ar putea duce la perfecționarea scrierii estetice și rapide.

În cursul acestui an școlar, Ministerul Învățămîntului, luînd în considerare nevoia de modernizare a scrierii, a aprobat experimentarea scrierii simplificate la unele clase I de la școlile generale de 8 ani nr. 28 și nr. 85 din București. Aici, aplicîndu-se în predarea citit-scrisului metoda fonetică analitico-sintetică la fel ca în toate școlile, s-au folosit însă abecedare ale căror texte de mină erau scrise cu un alfabet simplificat, vertical, pe portativ cu pătrățele. În trimestrul I, copiii au scris pe caiete de aritmetică, cu creion negru moale și creion bicolor. În trimestrul II s-a trecut la caietul tip „3” (caiet special fără linii oblice), pe care s-a scris cu pixul sau stiloul. Elevii au fost îndrumați să păstreze în timpul scrisului poziția dreaptă a corpului, a capului și a caietului. În toată perioada predării abecedarului s-au folosit alfabetare cu litere mobile, negre și roșii, de tipar, scrise pe jetoane care aveau pe o parte majusculele, iar pe verso litera mică. Fiecare cuvînt scris pe caiet a fost alcătuit în prealabil din litere mobile, pe un ste-laj, la tablă, de către învățătoare

și pe un vîngalac de către elevi, punîndu-se un accent deosebit pe exerciții fonetice și corectarea pronunțării. S-a dat în același timp multă atenție exercițiilor grafice, elementele de bază ale acestora fiind orientarea în pagină și folosirea corectă a liniilor verticale, orizontale, oblice, curbe și ovale. Pentru fiecare sunet α alfabetului elevii au desenat, pe liniatura caietului cu pătrățele, imaginile schematice ale unor obiecte a căror denumire conținea la început, la sfîrșit sau în mijlocul cuvîntului sunetul predat. Paralel, în tot timpul predării a fost utilizată o planșă cuprînzînd literele mari și mici ale alfabetului de mină simplificat, vertical.

Aceste procedee au înlesnit automatizarea rapidă a mecanismelor neuro-motorii necesare deprinderii scrisului. Din probele succesive date claselor de elevi cu care se efectuează experimentul se constată că trecerea de la scrierea pe caiet cu pătrățele la caietul tip „3” sau de dictando s-a făcut fără nici o dificultate, elevii reușind să păstreze aceeași orientare în axa literelor, aceeași formă, dimensiune și proporție între majuscule și literele mici, indiferent de liniatură.

Putem afirma, pe baza primelor observații, că scrierea simplificată, verticală, care cere o poziție dreaptă a corpului, a capului și a caietului corespunde într-o măsură mult mai mare cerințelor igienei școlare, că ea facilitează inițierea în scris. Paginile scrise curat și estetic cu stiloul sau cu pixul dau elevilor un sentiment de ordine care se răsfrînge în toată comportarea lor. În lumina acestor prime constatări considerăm că definitivarea unui model de alfabet simplificat, care să fie folosit în întreg procesul de formare a scrisului elevilor, trebuie să preocupe în mod deosebit în această perioadă pe pedagogi, medici și psihologi.

FL. BAGDASAR

O legătură foarte necesară

În ultimul timp, un număr tot mai mare de oameni de știință și cultură, de cadre universitare etc. își manifestă interesul față de problemele învățămîntului mediu, își expun părerile cu privire la cerințele la care trebuie să răspundă acesta. Pentru noi, profesorii din școlile de cultură generală, opiniile lor prezintă un deosebit interes, dînd o perspectivă mai largă muncii pe care o desfășurăm și ajutîndu-ne să ne înțelegem mai bine menirea. În ce mă privește, am citit cu multă atenție articolele semnate în „Gazeta învățămîntului”, la rubrica „Opinii”, de acad. Al. Graur, prof. univ. Mihai Iancu, prof. univ. Dumitru Cărăușu și cercetător științific Vasile Ghenciu.

Cunoscînd nostru specialist în problemele limbii demonstrează de ce este necesar studiul gramaticii și arată cum ar trebui să se desfășoare el. Nu am competența necesară pentru a discuta conținutul științific al opiniilor sale — sînt profesor de biologie și geografie — dar înțeleg importanța lor pentru școală. Prof. univ. Cărăușu și colaboratorul său, cercetătorul Vasile Ghenciu, semnalează că programele și manualele de biologie și, ca atare, predarea ei, au rămas în urmă față de noile cuceriri din domeniul acestei științe. De aceea, se subli-

niază în articolul lor, absolvenții de școală medie care se îndreaptă către facultățile cu profil biologic sînt lipsiți de o serie de cunoștințe absolut necesare. În articol se arată care sînt aceste cunoștințe, subliniindu-se că introducerea lor în manuale și programe va înlătura conținutul anacronic, pe care îl mai păstrează în prezent studiul biologiei în școala medie. Cam în același sens este orientat și articolul semnat de prof. univ. M. Iancu, avînd însă ca obiect studiul geografiei. Consider că, în general, cele spuse în aceste articole sînt judicioase și trebuie traduse în practică. Aș sugera, pe aceeași linie, și alte măsuri care mi se par necesare.

În primul rînd, nevoia de a se ajunge la programe și manuale bine gîndite și elaborate, așa încît să poată fi folosite timp mai îndelungat. Desele înlocuiri de programe și manuale ne-au produs multe neajunsuri. Pînă cînd să-ți dai seama de valoarea programei și a manualului, să faci propuneri de îmbunătățire pe baza folosirii lor în predare, acestea dispăreau — și altele le luau locul. Munca pornea de la capăt, se lveau noi programe și manuale — dar nici acestea nu puteau fi aplicate căci intervenea o nouă răsturnare. Unul dintre puținele cazuri de stabilitate arată în schimb la

ce rezultate bune se ajunge atunci cînd programa și manualul sînt folosite mai mult timp. E vorba de manualul de botanică pentru clasa a V-a — în prezent, unul din cele mai bune din școala de 8 ani, tocmai pentru faptul că programa rămînd aceeași autorii au putut folosi propunerile celor care lucrează la catedră și l-au îmbunătățit an de an. Nu se poate spune însă același lucru despre manualele de geografie sau anatomie de exemplu.

În al doilea rînd aș vrea să mă refer la necesitatea unei mai ample informări a profesorilor asupra a ceea ce este nou în domeniul științelor pe care le predau. Desigur, s-au întreprins și pînă acum unele acțiuni pe această linie, dar cred că acestea nu pot umple toate golurile.

Ce ar fi dacă șefii catedrelor din învățămîntul superior și colectivele lor de lucru ar ține o mai strînsă și mai activă legătură cu profesorii pe care i-au format, dar cu care de fapt au rupt legătura odată cu consumarea ultimelor examene? Multe din cercetările și experimentările realizate în învățămîntul superior care pregătește cadre didactice s-ar putea verifica mai bine și mai temeinic prin contacte și legături cu profesorii școlilor de cultură generală, unde se formează de altfel și elementele cu care vor lucra mai tîrziu universitarul.

În fond, diferitele trepte ale învățămîntului nu sînt atît de izolate cum apar în ochii unora, ci alcătuiesc laolaltă țesătura unică a întregului nostru învățămînt.

Există, în această privință, un bun exemplu: acela al consfătuirilor organizate de academicianul Mihoc cu profesorii de matematică. S-ar putea organiza, desigur, astfel de consfătuiri și cu profesorii care predau alte discipline. Cu sprijinul societăților științifice și al secțiilor de învățămînt, asemenea forme de înarmare științifică a profesorilor ar completa în mod fericit ceea ce se face pe alte linii. Credem că nici o catedră universitară n-ar refuza să-și dea contribuția la o asemenea acțiune. Și cum în prezent nu numai în marile centre culturale ale țării, dar și în mai toate centrele regionale există instituții de învățămînt superior pentru pregătirea cadrelor didactice, acțiunea respectivă ar putea cuprinde un număr foarte mare de profesori.

Legătura învățămîntului superior cu școlile de cultură generală va aduce cu siguranță o contribuție de preț la ridicarea nivelului de pregătire al tineretului nostru.

Prof. EUGEN MIHĂESCU

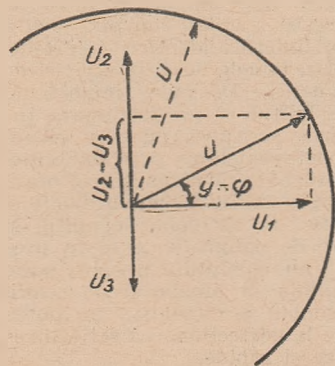
Justificarea matematică a formulelor

Se știe că pentru însușirea temeinică a cunoștințelor de fizică are o mare importanță, între altele, justificarea matematică a formulelor.

De exemplu, o formulă atât de importantă ca aceea a puterii în curent alternativ, devine mult mai ușor de înțeles pentru elevi dacă este justificată pe cale matematică. Din păcate, manualul de fizică pentru clasa a X-a expediază această problemă exact în două rânduri: „Pe cale matematică se demonstrează că puterea activă este $P = UI \cos \varphi$ ” (pag. 224). Care este această cale matematică, manualul nu mai spune.

Căutând să suplinesc această lipsă, încerc să dezvolt elevilor raporturile matematice care apar în formula puterii. Înainte de a face aceasta, precizez suporturile fizice. Definesc întâi rezistența în dublul înțeles: influențarea circulației dirijate a sarcinilor de către conductorii și sediul în care se petrece transformarea energiei curentului în alte feluri de energie (rezistența ca element disipativ). Arăt elevilor că, după mecanismul perturbației și felul energiei obținute, rezistențele se împart în ohmice, inductive și capacitive, dintre care rezistența ohmică este activă, iar rezistențele inductivă și capacitivă sunt reactive. Subliniez că rezistența activă face posibilă transformarea energiei curentului în forme energetice care nu vor mai putea fi restituite circuitului respectiv, în timp ce rezistența reactivă transformă energia curentului în energia cîmpului magnetic și cîmpului electric, în așa fel încît aceste energii sînt recuperate din punct de vedere electric de însuși circuitul dat, energia suferind o transformare în circuit închis. Mergînd mai departe, presupun că cele trei tipuri de rezistență sînt legate în serie. Elevii înșiși pot deduce acum, pe baza principiului conservării energiei și folosind diagrama puterilor, identică cu cea a tensiunilor (întrucît se obține din ultima prin împărțirea tuturor celor trei vectori figurativi cu I), că puterea debitată prin intermediul rezistenței active este egală cu produsul dintre tensiunea activă și intensitatea. De asemenea, ei își dau seama, urmărind figura de mai jos, că puterea debitată de către

celelalte două rezistențe este egală cu produsul dintre intensitatea și suma geometrică a tensiunilor capacitive și inductive.

Atrag atenția elevilor asupra faptului că cele două puteri pot fi exprimate și în funcție de tensiunea totală. Într-adevăr urmărind diagrama tensiunilor și ținînd seama că pentru un generator dat orice modificare a celor trei rezistențe nu va produce o modificare în modul a tensiunii totale, elevii pot scrie:

$U_1 = U \cos \varphi$ și $(U_2 + U_3) = U \sin \varphi$. Analizînd figura elevii observă că puterea activă maximă se obține cînd U_2 și U_3 sînt egale în mărime. În acest moment introduc noțiunea de putere aparentă ca sumă geometrică a celorlalte două. Ajungem astfel din nou la formula puterii din curent continuu, ceea ce justifică afirmațiile făcute în privința circuitului de curent alternativ, față de care circuitul de curent continuu apare ca un caz particular — și anume, cazul cînd cele două reactanțe sînt fie nule, fie egale. Pentru a nu veni în contradicție cu ceea ce elevii vor învăța mai tîrziu în legătură cu funcționarea transformatoarelor și emițătorilor radio, subliniez că toate raționamentele de mai sus sînt valabile numai în ipoteza că nu există circuite înecuate, excluzîndu-se în acest fel pierderile prin radiație — ceea ce e cu atît mai adevărat cu cît frecvența este mai mică.

Prof. F. ȘTEFAN

Problemele-întrebări

Alături de demonstrații și de lucrările de laborator, de un real folos în înarmarea elevilor cu cunoștințe temeinice, cu deprinderea de a aplica în practică noțiunile studiate sînt problemele-întrebări care se rezolvă fără calcule aritmetice, fără formule, solicitînd însă judecata lor, înțelegerea adîncită a legilor fizicii. Răspunsul la această categorie de probleme nu poate fi găsit direct în manual. Pentru a le rezolva elevul trebuie să facă apel la cunoștințele din capitole diferite, să stabilească un lanț întreg de raționamente. Sînt necesare deci cunoașterea precisă a fenomenelor și legilor studiate, cît și perspicacitatea, priceperea de a aplica legile respective.

Actualele manuale de fizică pentru clasele VI, VII și VIII conțin puține probleme de această categorie, limitîndu-se în spe-

cial la întrebări de tipul „Ce este...?”, care se adresează numai memoriei. De aceea caut să formulez eu însumi astfel de probleme, pe care le propun elevilor spre soluționare fie la începutul lecției, pentru a verifica gradul de înțelegere a unor definiții, reguli și legi, fie în timpul expunerii noilor cunoștințe, pentru a-i ajuta să deducă singuri concluziile ce se impun, fie mai ales în momentul fixării și consolidării materialului predat.

De exemplu, la clasa a VI-a, cînd am predat cunoștințele despre centrul de greutate și echilibrul corpurilor, am folosit astfel de probleme-întrebări: „De ce mersul pe o birnă este anevoios?”; „De ce la scaunele cu trei picioare poligonul de sprijin este un triunghi echilateral și nu un triunghi oarecare?”; „De ce ne aplecăm înainte cînd urcăm un deal?”; „De ce carele de

munte au diametrul roților mai mic ca al celor de șes?” etc.

Tot la clasa a VI-a, cînd am predat forța de frecare, am folosit probleme-întrebări de felul următor: „De ce curelele de transmisie nu se ung cu ulei?”; „De ce un cui bătut într-o scîndură se scoate cu greutate?”; „De ce iarna pe roțile autocamioanelor se leagă lanțuri?”; „Care camioane derapează mai ușor, cele goale sau cele încărcate? De ce?” etc.

Mă feresc, desigur, să fac abuz de folosirea acestui gen de probleme în detrimentul problemelor de calcul sau al exercițiilor. Recurg însă la ele în măsura în care sînt necesare pentru înțelegerea aprofundată a celor predate, pentru consolidarea și fixarea lor, pentru legarea lor de activitatea practică.

Prof. ȘERBAN I. POPESCU

In laboratorul de fizică al Școlii medii din comuna Drăgușeni, raionul Fălticeni

Radioactivitatea naturală

În cadrul capitolului „Structura atomului”, elevii clasei a XI-a studiază fenomenul de radioactivitate naturală și legile dezintegrării radioactive. Întrucît este vorba de noțiuni destul de complexe, de dificile, caut să folosesc în predarea capitolului respectiv unele căi menite să înlesnească însușirea de către elevi a acestor noțiuni.

Astfel, pentru ca elevilor să le fie cît se poate de clar faptul că radiațiile alfa, beta, gama provin din nucleu, le arăt că acțiuni externe intense, cum sînt temperaturile și presiunile ridicate, cîmpurile magnetice puternice, agenții chimici nu produc o variație a proceselor radioactive, aceste procese fiind independente față de factorii externi fizici și chimici capabili să restructureze învelișul electronic. Elevii înțeleg astfel că procesele radioactive au loc în profunzimea atomului — nucleul, care se dezintegrează numai datorită unor cauze interne.

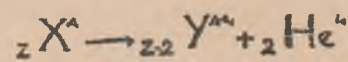
Prezentînd legea dezintegrării radioactive, precizez că descreșterea în timp a numărului nucleelor nedezintegrate are loc cu o viteză specifică fiecărui element, caracterul acestei descreșteri fiind însă același pentru toate elementele. Pentru a face mai ușor înțeles elevilor caracterul descreșterii în timp a numărului nucleelor nedezintegrate dintr-o cantitate dată de element radioactiv, recurg la o reprezentare grafică. Notez pe ordonată raportul N/N_0 dintre numărul nucleelor nedezintegrate la momentul t și numărul nucleelor nedezintegrate la momentul inițial, iar pe abscisă timpul t . Se consideră mo-

mentele $O, T, 2T, 3T$ ș.a.m.d. — T fiind timpul de înjumătățire definit în prealabil. Curba obținută este ușor recunoscută de către elevi ca reprezentînd graficul funcției exponențiale studiate la matematică. Arăt că în cazul de față baza este numărul e , iar exponentul $-Kt$, K (în manual λ) fiind constanta de dezintegrare specifică elementului radioactiv considerat, care caracterizează viteza de dezintegrare a acestuia, deci instabilitatea nucleului. Astfel, curba trasată duce lesne la concluzia că numărul nucleelor nedezintegrate dintr-o cantitate dată de element radioactiv descrește exponențial cu timpul. Aceasta constituie tocmai legea fundamentală a dezintegrării radioactive.

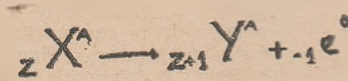
La secția reală, utilizînd cunoștințele de analiză matematică ale elevilor, pot da o demonstrație riguroasă a legii exponențiale, ceea ce înlesnește și mai mult însușirea ei. Astfel, pornind de la faptul evident că numărul de nuclee dN care se dezintegrează în intervalul de timp dt este proporțional cu mărimea acestui interval și cu numărul de nuclee N nedezintegrate, existente la începutul intervalului considerat, scriu relația $-dN = KNdt$, în care factorul de proporționalitate K are semnificația cunoscută. Prin integrarea expresiei de mai sus și ținînd seama de condiția că la momentul inițial avem $N = N_0$, obținem tocmai legea exponențială dedusă anterior cu ajutorul reprezentării grafice.

Folosind reprezentarea simbolică a nucleului atomic și pe baza legii conservării sarcinilor electrice și a legii conservării masei și a energiei deja cunoscute de către elevi, stabilesc într-o formă mai accesibilă pentru aceștia regulile de deplasare.

Notez cu simbolul X nucleul inițial avînd numărul atomic Z și numărul de masă A și cu Y nucleul nou format în urma dezintegrării. Expulzînd o particulă alfa, nucleul X suferă un proces de dezintegrare alfa pe care îl reprezînt prin următoarea schemă:

Dacă nucleul elementului inițial expulzează o particulă beta (apărută în urma transformării unui neutron în proton), are loc un proces de dezintegrare beta care va putea fi reprezentat astfel:

Subliniez faptul că în ambele cazuri numărul atomic Z și numă-

rul de masă A al nucleului nou format Y se stabilesc pe baza legii conservării sarcinilor electrice și a legii conservării masei, ținînd seama de tipul dezintegrării.

Examinarea schemelor indicate mai sus permite elevilor să tragă în mod cît se poate de simplu concluzia că în cazul unei dezintegrări alfa elementul nou format se află, în sistemul periodic al lui Mendeleev, cu două casele înaintea elementului inițial, în cazul unei dezintegrări beta, în căsuța imediat următoare elementului inițial. Ei pot deduce astfel legea deplasării a lui Soddy și Fajans.

Introducînd noțiunea de izotopi le arăt elevilor că din legea deplasării rezultă posibilitatea existenței unor atomi cu nucleu avînd același număr atomic, dar numere de masă diferite. Pentru aceasta consider nucleul radioactiv X_1 avînd numărul atomic $Z + 2$ și numărul de masă A_1 și nucleul radioactiv X_2 , cu numărul atomic $Z - 1$ și numărul de masă A_2 , care satisface condiția de a fi diferit de $A_1 - 4$. Consider de asemenea nucleul stabil Y , caracterizat prin numărul atomic Z și numărul de masă A , diferit de $A_1 - 4$ și de A_2 . Suferînd o dezintegrare alfa, nucleul X_1 se transformă în nucleul Y ; care, în conformitate cu legea deplasării are numărul atomic Z și numărul de masă $A_1 - 4$. Al doilea nucleu X_2 , prezentînd o dezintegrare beta, trece într-un nucleu Y_2 avînd, tot în conformitate cu legea deplasării, numărul atomic Z și numărul de masă A_2 . Astfel elevii observă cu ușurință că cele trei nuclee Y, Y_1, Y_2 au același număr atomic — Z , dar numere de masă diferite. Ei își dau seama că elementele respective ocupă același loc în sistemul periodic și, prin urmare, pot fi notate cu simbolul comun Y . Arăt că toate aceste varietăți ale aceluiași element (Z comun) au primit denumirea de izotopi, și apoi generalizez și pentru cazul elementelor stabile. Cele arătate mai sus, pot fi ilustrate citînd cazul izotopilor plumbului, stabili și radioactivi.

Prof. E. CONSTANTINESCU

De la cuvînt la noțiune

Exprimarea corectă a elevilor presupune înțelegerea temeinică de către aceștia a ideilor ce trebuie formulate și cunoașterea exactă a sensurilor, a proprietății cuvintelor.

Textele de lectură din manualele de limba română urmăresc lărgirea sistematică a cunoștințelor elevilor începînd cu noțiunile cele mai simple și ajungînd pînă la cele mai subtile. Prezența în manuale, încă din primele clase ale școlii generale de 8 ani, a unor versuri, a unor lucrări în proză, a unor fragmente din operele marilor noștri scriitori, înlesnește contactul elevilor cu multiplele sensuri ale cuvintelor, cu bogata lor încărcătură stilistică. De asemenea, scrierile autorilor contemporani prezente în manualele acestor clase completează, prin limbajul lor încărcat cu noi elemente lexicale, acest important mijloc de a-și familiariza pe elevi cu noțiunile și lexicul limbii literare artistice. Mai departe, în clasele V—VIII, varietatea textelor literare creează noi și multiple posibilități de lărgire a cunoștințelor lexicale ale elevilor. Un plus în această privință îl aduc textele folclorice, care demonstrează bogăția limbii noastre populare.

Cu toate aceste incontestabile posibilități pe care le oferă programele și manualele școlare, mai sînt încă destui elevi care ignoră sensurile multora dintre cuvintele pe care le folosesc în vorbire și scriere sau le înțeleg în lectură. Felul cum îmbină ei cuvintele în propoziții și fraze, succesiunea frazelor, demonstrează uneori o îngrijorătoare sărăcie de vocabular. Explicația constă nu numai în faptul că predarea gramaticii nu este încă suficient pusă în slujba dezvoltării gândirii logice a elevilor și se mai predă doar ca un scop în sine, dar și în faptul că nu se urmărește în mod științific dozarea, după vîrste și clase, a însușirii de către elevi a vocabularului.

Metodicele de predare a limbii și literaturii acordă, în cel mai fericit caz, un loc minor acestei probleme. Ici-colo se recomandă cîteva căi în vederea îmbogățirii cunoștințelor de lexic ale elevilor. La clasă, această problemă este, încă în multe cazuri ignorată sau expedită cu ușurință. De aceea la verificarea cunoștințelor sau în lucrările scrise, profesorii obțin răspunsuri confuze, formulări lipsite de claritate.

Subliniam mai sus faptul pozitiv că manualele destinate claselor I—VIII cuprind numeroase texte de natură să îmbogățesc mult cunoștințele elevilor în domeniul lexicului limbii noastre. Nu putem să nu arătăm însă că modul cum s-au orientat autorii acestor manuale în explicarea cuvintelor, sau mai precis a noțiunilor, ilustrează faptul că lipsesc criteriile de selectare a cuvintelor ce se cer explicate,

pe vîrste, pe clase, lipsesc principiile de bază după care să se urmărească, practic, la clasă, lărgirea sferei de cunoștințe lexicale ale elevilor. Temelia oferită de textele din manuale pentru această operație nu este nici pe departe folosită pe măsura posibilităților.

Cîteva exemple pentru a demonstra aceste afirmații. În manualele de limba română pentru clasele I—IV, cuvintele sînt explicate într-un număr surprinzător de redus. Urmărind aceleași texte la clase diferite se constată că, paradoxal, la clasele mai mari se explică mai multe cuvinte în josul paginii decît la clasele mici. Unele cuvinte, de cele mai multe ori dificile (regionalisme, arhaisme, cuvinte tehnice etc.), nu sînt explicate la clasele mici, pentru ca să apară apoi explicate la o clasă superioară. Iată un singur caz: „Nunta în codru”, fragment din „Călin” de M. Eminescu (manualul pentru clasa a IV-a, pag. 113). Din întregul fragment, atît de bogat în nuanțe și valori de limbă, autorii manualului nu explică decît cuvintele *șăgalnici* și *berbanți*. Același fragment, de 18 rînduri, reapare în manualul pentru clasa a VII-a, unde sînt explicate cuvintele: *colb*, *carul*, *faur*, *bondar*, *berbant*. Care este criteriul care a stat la baza selectării și explicării cuvintelor în clasa a IV-a și care criteriul care i-a condus pe autorii manualelor pentru clasa a VII-a? În ce ne privește, faptele ne fac să credem că totul a fost dirijat de fantezia autorilor și nu de criterii științifice, pedagogice, care să aibă în vedere îmbogățirea limbajului elevilor, a cunoștințelor lor. Practic, asemenea deficiențe se răsfrîng asupra modului de predare la clasă, căci, în general, cadrele didactice se rezumă în explicarea cuvintelor numai la cele indicate de manual.

La fragmentul din „Dumbrava minunată” de M. Sadoveanu, care figurează în manualul de clasa a IV-a (pag. 124), se tălmăcește în josul paginii doar cuvîntul *smicea*. În schimb, cuvinte ca *adulmecînd* (întîlnit și la pag. 103 și neexplicat nici acolo), *bursuc*, *năprasnic* sau *fantasmă* (explicat la clase mult mai mari) — nu sînt tălmăcite.

Alteori se constată erori în definirea termenilor sau consecvență în modul de a le explica. De exemplu, în manualul de limba română pentru clasa a VIII-a (pag. 12), în textul „Lupta de la Vaslui”, fragment din romanul „Frații Jderi” de M. Sadoveanu, figurează cuvîntul *urdie* pe care autorii îl explică în josul paginii arătînd că înseamnă *oastea turcească*. Este adevărat, despre oastea turcească este vorba, dar Sadoveanu a vrut să reliefeze ideea de gloată, mulțime, pe care de altfel o indică și dicționarul pentru cuvîntul *urdie*. Acesta este sensul prim, pe acesta l-a văzut și povestitorul. A-

cesta trebuia explicat deci în carte.

Cuvintele care denumesc noțiuni abstracte sînt mai dificile de explicat. De aceea este necesară o muncă atentă pentru a-i face pe elevi să le înțeleagă sensurile, precum și sensul strict din textul ce se analizează. De exemplu, în manualul pentru clasa a IV-a, în poezia „Cîntecul răzeșului” (pag. 14), apar versurile: „Ard-o focul răzășie, / Eu *chiteam* că-i boierie / Și-i numai o sărăcie”. Cuvîntul *a chiti* e explicat, în mod just, prin *a crede*. La pag. 17, în „Doina haiducească”, în versurile: „Îmi așez durda spre vînt, / Și mi-i iau la căutare / De la cap pîn'la picioare / Și *chitesc* și *socotesc* / Pe unde să mi-i lovesc?”. *a chiti* este explicat prin: *a socoti*, *a judeca*, *a plînu*, *a crede*, *a potrivi*, fără să se indice sensul corespunzător ideii din text. Bine ar fi fost să se dea sensul prim al cuvîntului și, imediat, cu indicație precisă, sensul din text.

În același manual, cuvîntul *colton* care apare în „Pupăza din tei” de Ion Creangă, este tradus prin *ascunziș*. La pag. 39, în bucată „În prisaca lui Moș Miron” de Cezar Petrescu, cuvîntul *colton* este explicat prin *adîncituri sub vatră*. Pe care dintre aceste sensuri să-l rețină elevii? Recomandabil este să se explice temeinic sensul prim al cuvîntului care fixează noțiunea și apoi sensul din text, sensurile figurate, acolo unde este cazul. În manuale, uneori, apar sensurile prime, ignorîndu-se sensul din text, altele numai sensurile din texte, creîndu-se o falsă idee în mintea elevilor despre noțiunea respectivă.

O problemă cu totul nerezolvată este aceea a termenilor tehnici, existenți într-un număr impresionant de mare în textele din manualele de limba română. Sarcina explicării lor rămîne oare numai pe seama celor care predau la clasă? Practica dovedește că manualele dau linie și în această privință: de multe ori cuvintele respective nu sînt explicate nici în clasă, sau sînt explicate nesatisfăcător.

Proporțiile articolului de față ne împiedică să abordăm toate aspectele legate de importanța pe care o are înțelegerea sensurilor cuvintelor pentru întregul proces de învățămînt, pentru dezvoltarea generală a elevilor. Ne mulțumim doar să ridicăm această chestiune spre a atrage atenția că, practic, ea nu este încă soluționată științific, determinînd astfel destul de multe neajunsuri în exprimarea orală și scrisă a elevilor. Îmbogățirea vocabularului lor, reprezentînd însăși îmbogățirea orizontului lor cu o sferă mai mare de cunoștințe este, după părerea noastră, una din sarcinile importante ale predării limbii și literaturii române în școală.

Prof. AL. BOJIN

Specificul literaturii și analiza literară

Din experiență personală și din cele constatate cu prilejul vizitelor la unele școli din raion (în brigăzi organizate de secția de învățămînt), mi-am dat seama că în predarea literaturii se neglijează uneori specificul acesteia. Anume, se scapă din vedere — oricît ar părea de paradoxal — că literatura reprezintă un fenomen artistic. Faptul m-a preocupat pentru că el duce în ultima analiză la denaturarea intențiilor ce au stat la baza întocmirii programelor, fiind știut că predarea literaturii urmărește și adîncirea bazelor educației estetice a elevilor.

Parțial, vina pentru această stare de lucruri poate fi pusă pe seama deficiențelor pe care le mai prezintă multe manuale școlare. Cu îndreptățire, socot, Eugen Simion remarcă în cadrul discuțiilor organizate de „Gazeta literară” (nr. 52/563 din 24 decembrie 1964): „Literatura e, nu o dată prezentată (în manualele școlare — n.n.) sub aspect sociologic, ignorîndu-i-se specificul în asemenea chip încît cu greu se pot înțelege deosebiriile dintr-o scriere literară și una ideologică sau documentară, din moment ce și într-un caz și în celălalt se precizează că autorul *redă* (horribile dictu!) sau *zugrăvește* un aspect sau o societate în totalitatea ei”.

Dar deficiențele care privesc manualele școlare — oricît ar fi ele de multe (și, poate, pe alocuri s-a exagerat) — nu pot justifica întru totul lipsurile ce se semnalează uneori în predarea obiectului literaturii, pentru simplul motiv că profesorul nu se limitează în activitatea sa la reproducerea mecanică a conținutului manualului. Manualul este destinat în primul rînd elevilor; nu incupe discuție, se impune să satisfacă în cel mai înalt grad celor mai severe exigențe. Dar dacă profesorul are permanent în atenția sa elementele care pot asigura o predare corespunzătoare (consultarea metodicii de specialitate, informația critică de ultima oră, organizarea materialului de predat într-un plan elaborat în prealabil, pe baza aprofundării temeinice a problemelor incluse în lecție), el poate evita multe erori regretabile.

Dacă manualele înclină uneori spre o prezentare a literaturii sub aspect sociologic, metodică predării literaturii (mă refer la lucrarea „Probleme metodice ale predării literaturii”, București, 1962) insistă în suficientă măsură asupra aspectelor variate pe care trebuie să le îmbrățișeze analiza operei literare, chiar dacă — după părerea mea — nu le epuizează. Dar indicațiile metodice nu sînt traduse totdeauna în fapt. De aici ariditatea cu care analizează unii elevi operele literare. Analiza se reduce de multe ori la expunerea aproximativă a subiectului și la o caracterizare stereotipă a personajelor. Oare asemenea „aprofundare” a conținutului operei literare poate da o imagine a fondului tematico-ideologic al operei și a calităților sale artistice? Poate, totodată, să constituie o mărturie a influenței educative pe care o exercită opera asupra elevului? Greu de admis.

Analiza operei literare trebuie să aibă un conținut mult mai cuprinzător, să evidențieze principalele particularități ideologice și artistice ale operei. Dar, pentru ca elevii să facă analize substanțiale, e necesar ca analizele noastre să fie adevărate modele. Trec peste aspectul relevării acțiunilor personajelor, al sublinierii relațiilor dintre ele. În mod obișnuit, acest aspect se află în atenția profesorului. Dar studiul tipologiei operei literare nu se poate reduce la atît, el implică o serie întreagă de aspecte, determinate de specificul literaturii. De aceea, cred că în analiza unei opere literare trebuie să ocupe un loc important relevarea **ansamblului** de procedee prin care autorul realizează tipurile și le dă viață.

Într-un curs de istorie a literaturii franceze (Ion Brăescu, „Cours de littérature française du dix-neuvième siècle,

București, 1963), analiza procedeelor prin care Honore de Balzac realizează tipurile sale cuprinde subcapitolele: numele (se arată aici grija romancierului pentru alegerea numelor proprii), fizicul (arta în crearea portretului fizic, uneori unit cu cel moral într-o admirabilă sinteză), locuința, locurile înconjurătoare (sesizarea de către Balzac a strînsei legături dintre om și mediul material în care-și duce existența), gesturi și atitudini (elemente importante pentru individualizarea personajelor), cuvinte tipice, ticuri verbale. Am folosit sugestiile date în acest curs în analiza literară a romanului „Enigma Otiliei” de G. Călinescu, pornind de la apropierea care se face între arta prozatorului nostru și cea a romancierului francez. Studiul procedeelor variate prin care George Călinescu realizează tipurile romanului a impus o apropiere strînsă de text, cu alte cuvinte un contact direct cu opera literară ca atare, ceea ce a dus la evitarea unor considerații generale, vagi, pe marginea textului. În felul acesta a sporit interesul elevilor pentru opera literară; înțelegînd în ce constă măiestria creatorului, ei și-au dezvoltat în același timp simțul artistic.

De curînd, în referatul „Critica și istoriografia literară”, prezentat la conferința pe țară a Uniunii scriitorilor din R.P.R. din acest an, s-a subliniat necesitatea de a privi opera literară ținînd seama că ea constituie „un tot de nedesfăcut, organic” și ca atare nu poate fi înțeleasă deplin dacă se pierde din vedere unul din aspecte: „Fie că se exercită asupra fenomenului literar contemporan, fie că are în vedere literatura perioadelor premergătoare, examenul critic este deplin eficient numai ținînd seama de întreaga complexitate a operei literare, de unitatea dialectică a elementelor ce intră în alcătuirea ei”. („Gazeta literară” nr. 9/572 din 25 februarie 1965, pag. 8). Precizările acestea, care privesc critica literară, sînt pe deplin valabile și pentru analiza literară în cadrul predării literaturii în școală. Dacă vrem ca elevii noștri să pătrundă sensul operelor pe care le studiază, nu trebuie să omitem nimic din ansamblul aspectelor asupra cărora critica literară și-a spus cuvîntul.

Analizele literare sînt uneori deficitare sub raportul definirii trăsăturilor care caracterizează opera. În discuțiile asupra manualelor școlare, George Munteanu aducea cîteva exemple menite să ilustreze concluziile echivoce la care se ajunge datorită definirii eronate a unor trăsături. „Totul decurge în fond, conchidea el, dintr-o absolutizare a opoziției romantism — realism, uitîndu-se că majoritatea primilor mari realiști critici a ieșit din mantaua romantică și deosebirile ce sînt de stabilit vizează în primul rînd idealul estetic și recuzita artistică, nu obiectul social al reflectării, care le este comun, cel mai adeseori, romanticilor și realiștilor critici”. Așadar, atunci cînd definim trăsăturile operei literare, se impune să manifestăm o deosebită atenție, avînd în vedere opiniile și concluziile cele mai recente.

Nu sînt rare cazurile cînd definirea trăsăturilor operei literare este cu totul neglijată, deși ar trebui să constituie un element obligatoriu al analizei, astfel încît elevii să rămînă cu o imagine clară a sensului evoluției literaturii noastre, în legătură strînsă cu împrejurările de ordin economic, social și politic, cu influențele exercitate în diferite epoci.

Lecțiile cu caracter de sinteză din perioada în care vom intra în curînd — perioada sfîrșitului de an școlar — vor constitui un bun prilej pentru aducerea unor precizări și completări, stăruind asupra aspectelor care pun în evidență calitățile operelor literare ca fenomene artistice.

Prof. VASILE PARFENIE
Ineu

COLABORARE CU ORGANIZAȚIILE DE TINERET

Activități care se întregesc reciproc

Activitățile desfășurate în rândurile copiilor de către școală și organizațiile de pionieri se întregesc reciproc, realizând, atunci când sînt bine armonizate, un proces educativ unitar, cu o mare putere de influențare. Îmbinarea judicioasă a muncii școlare cu munca pionierească determină economisirea de forțe, evitarea suprapunerii unor activități și a paralelismului între ele, asigurînd imboldul caracterul interesant și variat al acestor activități.

Cel mai eficient mijloc de sprijinire pedagogică a muncii pionierești îl constituie desigur participarea nemijlocită a învățătorilor și profesorilor la acțiunile care se desfășoară în cadrul ei. Fără însă că participarea pedagogului la aceste acțiuni nu trebuie să se transforme în tutelare, după cum nu trebuie nici să se reducă la o simplă prezență pasivă, formală.

Consider indicat ca pedagogii să-și aducă contribuția la succesul acestor adunări încă din faza pregătirii lor. Astfel, ei pot sugera activului pionieresc cele mai bune metode de lucru, îl pot ajuta în selecționarea problemelor ce urmează a fi discutate, îl pot feri de exagerările generate uneori de zelul tineresc. Așa cultivăm pionierilor deprinderi organizatorice, le formăm priceperea de a alege conținutul cel mai indicat pentru o adunare. Îmbinarea avîntului și entuziasmului pionieresc cu maturitatea gîndirii pedagogului, cu simțul măsurii specific acestuia face ca munca pionierească să fie tot mai bogată în conținut, tot mai atractivă și mai eficientă.

Experiența școlilor din orașul nostru arată că sprijinul dat organizației de pionieri poate să înceapă încă din prima clasă a școlii de 8 ani, odată cu pregătirea elevilor pentru a intra în organizație. Învățătorii pricepuți transformă această pregătire într-un puternic stimulent, făcînd din intrarea copiilor în rândurile organizației de pionieri o perspectivă luminoasă, care polarizează năzuințele cele mai curate ale copiilor. Invitînd pe instructorul superior să le vorbească elevilor, încă din clasa I, despre mîndria de a fi pionieri, participînd periodic cu elevii la unele activități pionierești, citindu-le, din presa pionierească, unele materiale care arată cît de interesantă este viața pionierilor, învățătorul poate face ca dorința copiilor de a deveni pionieri

să se transforme într-o înaltă aspirație. Așa procedează, de exemplu, învățătorii de la Școala generală de 8 ani nr. 5 din Brașov. Ca urmare, copiii participă cu o rară emoție la adunarea festivă de primire în organizația de pionieri, care este pentru ei un moment plin de solemnitate.

Fiecare învățător și profesor poate contribui mult, pe linia specialității sale, la realizarea sarcinilor din planul detașamentului de pionieri. Bunăoară, profesorii de literatură îi pot ajuta pe pionieri să pregătească recitări, dramatizări, programe ale brigăzilor etc., îndrumarea profesorului de muzică e foarte necesară în alegerea repertoriului coral, a programului orchestral, în asigurarea bunei pregătiri a acestora, profesorul de educație fizică este deosebit de solicitat în organizarea competițiilor sportive și așa mai departe. La fel, cînd se organizează o inițiativă a detașamentului cu un fruntaș în trecerea socialistă, cu un scriitor etc., învățătorul sau dirigintele poate sta de vorbă în prealabil cu acesta, făcîndu-i cunoscute preocupările colectivului cu care urmează să se întâlnească, arătîndu-i ce îi interesează deosebit pe copii, în ce direcție trebuie influențat. Un mare ajutor pot da cadrele didactice în organizarea serilor științifice. Bunăoară, profesorii de fizică și chimie de la Școala de 8 ani nr. 5 din Brașov i-au ajutat pe pionieri să pregătească o seară științifică cu tema „Minuni ce nu mai sînt minuni”, menită a contribui la combaterea superstițiilor și misticismului. În cadrul ei s-au efectuat numeroase experiențe interesante, ce păreau miraculoase, dar care au fost explicate participanților pe baza cunoștințelor de chimie și fizică ale acestora.

Un rol deosebit în colaborarea cu organizația de pionieri îi revine dirigintelui, chemat să fie un coordonator al tuturor activităților educative desfășurate cu clasa. Ce trebuie să facă dirigintele pentru ca sprijinul pe care-l poate da școlii organizația de pionieri să fie valorificat la maximum?

În primul rînd, să se bazeze pe ajutorul organizației în realizarea sarcinilor instructiv-educative, sprijinind-o la rîndul său din punct de vedere pedagogic pentru îndeplinirea obiectivelor sale. Participînd la adunările pionierești, sfătuiind colectivul

de conducere al detașamentului în alegerea celor mai potrivite activități în raport cu condițiile locale concrete, sprijinind formarea unei opinii publice sănătoase în rîndurile elevilor clasei și promovînd în funcțiile de răspundere pe cei mai buni dintre pionieri, dirigintele ajunge să închege, cu ajutorul lor, colectivul de elevi și să-l integreze armonios în colectivul general al școlii. Nu mai puțin important este ca dirigintele să ajute pe instructorul de detașament să cunoască particularitățile elevilor clasei, să știe pe care din ei se poate baza mai mult și care necesită o preocupare specială, să-i îndrumeze pe pionieri în alegerea activităților care sînt cel mai adecuate clasei, să-i sprijine în formarea deprinderilor de organizare, în dezvoltarea spiritului de inițiativă, în sporirea combativității față de lipsuri. De exemplu, la o adunare pionierească în care se discută despre învățatură sau disciplină, aportul dirigintelui este deosebit de important. El poate să releve — cu priceperea și ponderea necesară — cauzele unor lipsuri, poate sugera unele măsuri de îndreptare, întregînd neapărat și pe cele izvorîte din inițiativa pionierilor. Tot dirigintele este cel chemat să antreneze pe toți profesorii clasei la o largă colaborare cu organizația de pionieri. Desigur, inițiativa colaborării trebuie să aparțină profesorilor, dar dirigintelui îi revine sarcina de a-i ajuta în această privință, astfel încît să nu transpună mecanic metodele didactice în activitatea pionierească, să nu-i confere un caracter rigid, lipsit de independență, convențional. Dimpotrivă, tot efortul să tindă spre promovarea elementului nou, atractiv, interesant, specific vârstei copiilor.

Dacă dirigintele are rolul de a coordona colaborarea dintre profesorii clasei și detașamentul de pionieri, directorul școlii este cel care trebuie să realizeze colaborarea dintre școală și organizația de pionieri în ansamblu. Principalele sarcini ale directorului în această privință sînt, după cum se știe, îndeplinirea funcției de președinte al sfatului pionieresc, coordonarea muncii învățătorilor, profesorilor și dirigintilor cu organizația de pionieri, participarea nemijlocită la activitățile organizației, coordonarea planului comun de muncă al școlii și organizației de pionieri. În calitate de președinte al sfatului unității de pionieri directorul trebuie să se preocupe ca fiecare membru al acestuia să ajute efectiv unitatea de pionieri într-un domeniu sau altul al activității sale.

Bune rezultate are analiza periodică în consiliul pedagogic a aportului dat de cadrele didactice la întărirea colaborării dintre școală și organizația de pionieri. Cînd se practică sistematic, această analiză duce la generalizarea metodelor pozitive de muncă și la înregistrarea unor progrese continue în acest domeniu.

Privind munca de colaborare a școlii cu organizația de pionieri prin prisma aportului învățătorilor, profesorilor, dirigintilor și directorului, putem spune că activitatea aceasta se structurează treptat, pornind de la legătura individuală, în limitele specialității, a pedagogului cu instructorii de pionieri, la munca unei clase — coordonate de diriginte — și a întregii școli — conduse de director. Colaborarea acestor factori asigură o deplină armonizare a muncii educative din cadrul școlii cu munca organizației de pionieri, contribuind la realizarea în cele mai bune condiții a educației comuniste a tinerei generații.

Acțiuni comune pentru lărgirea culturii generale

Organizațiile U.T.M. din școlile profesionale și tehnice aduc o contribuție tot mai largă la îmbogățirea orizontului cunoștințelor de cultură generală ale viitorilor muncitori, la ridicarea continuă a nivelului pregătirii lor ideologice, științifice și literar-artistice, la sporirea interesului lor pentru fenomenele culturale. Utemiștii sînt și în această direcție ajutoare de nădejde ale cadrelor didactice, militînd pentru dezvoltarea multilaterală, armonioasă a celor ce vor lucra miine în industria și agricultura patriei.

Este demnă de luat în seamă, din acest punct de vedere, inițiativa pusă în aplicare la Centrul școlar agricol din Fundulea. În planul comun de acțiune al colectivului de conducere și al organizației U.T.M. de la acest centru școlar a fost scris un obiectiv care, prin intermedii pe care l-a trezit în rîndul elevilor, făgăduiește să dea roade importante. Este vorba de o vitrină unde se afișează răspunsuri la întrebările puse de elevi în legătură cu diferite probleme de cultură generală asupra cărora ei doresc să primească lămuriri, indicații bibliografice etc.

Iată cîteva din întrebările puse. Elevul Petre Costache, din anul II al școlii veterinare, a dorit să afle din ce limbă provine cuvîntul veterinar, cînd au luat ființă primele școli veterinare în țara noastră și de cine au fost înființate. Pe colegul său Radu Simion îl interesează cum se măsura timpul în antichitate și cine a pus bazele științifice ale actualei măsurări a timpului. Eleva Virginia Ciudoescu întreabă cînd a apărut primul ziar și unde, ca și denumirea și data apariției primelor ziare românești, iar Elisabeta Burcea vrea să știe care este cea mai veche plantă de cultură din lume și unde a fost cultivată pentru prima oară.

Întrebările altor elevi se referă la felul cum iau naștere visele, la istoria cinematografului etc. Mulți elevi pe care îi pasionează problema mijloacelor actuale și viitoare de călătorie pun întrebări în legătură cu istoricul căilor de comunicație, al locomotivelor, vapoarelor, avioanelor, întrebări despre navele cosmice, despre condițiile de viață pe alte planete etc.

Pe lîngă faptul că sprijină lărgirea orizontului cultural al viitorilor tehnicieni agricoli, vitrina „Răspunsuri la întrebările elevilor” — permițînd cunoașterea amănunțită a problemelor care-i preocupă pe tineri — duce la o mai bună alegere a tematicii activităților extrașcolare inițiate de școală și de organizația U.T.M.

Dezvoltînd mai departe această inițiativă, conducerea Grupului școlar agricol Fundulea și organizația U.T.M. din cadrul ei și-au propus să instaleze încă o vitrină, intitulată: „Întrebările noastre... răspunsurile elevilor”. Întrebările, formulate de colectivul cultural, se vor referi, extinzîndu-le sfera, la probleme pentru care elevii înșiși, prin întrebările lor anterioare, au manifestat un interes deosebit. Trebuînd să răspundă la aceste întrebări ei se vor obișnui să se documenteze consultînd literatura beletristică și tehnică, lucrări de popularizare a științei, „Dicționarul enciclopedic” etc. Cele mai bune răspunsuri vor fi afișate în vitrină și evidențiate în diferite forme.

Conducerea grupului școlar și organizația U.T.M. s-au convins că aceste inițiative contribuie mult la ridicarea nivelului de cultură generală a elevilor.

Primire de noi pionieri la Școala de 8 ani nr. 179 din Capitală.

Prof. SILVESTRU PATIȚA
Brașov

Dr. CONSTANTIN SIMIONESCU
Fundulea

Din activitatea organizațiilor sindicale

Pentru tinerele cadre

Dacă înțelegi frumusețea muncii pe care o desfășori, dacă aceasta te pasionează astfel încât te simți îndemnat să-ți perfecționezi mereu pregătirea cu care ai venit de pe băncile școlii, atunci și rezultatele pe care le obții vor fi la înălțimea așteptărilor. Conștient de acest adevăr, Comitetul sindicatului învățământ din Tecuci a organizat în ultimul timp o serie de acțiuni menite să dezvolte dragostea învățătorilor și profesorilor care și-au început în acest an munca la catedră pentru activitatea de instruire și educare a tinerelor generații.

De o deosebită popularitate s-a bucurat, printre aceste acțiuni, o manifestare de amploare mai largă organizată recent, la care au participat, pe lângă toți învățătorii și profesorii tineri și absolvenții din ultimul an ai școlii pedagogice din orașul Tecuci, cadre didactice cu experiență. A avut loc un coloqui public în care s-au abordat teme de o deosebită importanță pentru învățământ — cerințele sociale ale muncii de educație, însușirile și pregătirea educatorului, raportul dintre activitatea individuală și cea colectivă în școală și în afara acesteia, prețuirea muncii educatorului etc.

O impresie deosebită au făcut asupra tinerelor cadre relatările unor profesori mai vîrstnici care s-au referit la primii lor ani de muncă în școală. Dezbateră a scos în relief dorința noilor învățători și profesori de a învăța necentenit, de a folosi experiența pedagogilor frunțași, de a-și îmbogăți propria lor experiență.

În cîntea tinerilor învățători și profesori s-a organizat apoi o festivitate artistică — prilej de evocare a personalității unor pedagogi pasionați pe care îi înfățișează literatura română și cea universală.

Prof. VIRGIL PAVEL
președintele Comitetului
sindicatului învățământ
din Tecuci

Acțiuni culturale la sate

Biroul grupei sindicale de la Școala generală de 8 ani din comuna Lăpușata, raionul Horezu, se preocupă îndeaproape de îndrumarea activi-

tății culturale a cadrelor didactice. Ca urmare a acestei îndrumări, toți cei 23 de învățători și profesori din comună se preocupă de ridicarea nivelului lor cultural, ceea ce îi ajută și în activitatea pe care o desfășoară la căminul cultural.

Contribuția cadrelor didactice s-a făcut astfel tot mai mult simțită în înviorarea activității căminului cultural. Învățătorii și profesorii au sprijinit consiliul de conducere al căminului să organizeze zilnic interesante manifestări culturale: conferințe, seri literare, seri de poezie și muzicale, ca și programe artistice, la care au participat un mare număr de țărani muncitori. Cea mai rodnică activitate o desfășoară formația de teatru, din care fac parte numeroase cadre didactice. Ea a reușit să pregătească pînă acum spectacole cu piesele „Dănilă o ia razna” de T. Bocșa, „Asta e nora pe care o vreau” de R. Boureaanu, „Lanțul manevrelor” de St. Haralamb și „Ultima rădăcină” de George Astafi. Spectacolele prezentate s-au bucurat de o călduroasă primire din partea spectatorilor.

Antrenînd pe membrii de sindicat în activitatea culturală, biroul grupei sindicale de la Școala generală de 8 ani din comuna Lăpușata veghează în același timp ca ei să nu fie suprîncărcați cu sarcini. Pe lângă faptul că se preocupă ca fiecare învățător și profesor să fie mobilizat la acele activități culturale pentru care are înclinații, biroul se îngrijește ca toți să dispună de timpul liber necesar pregătirii lecțiilor și recreării.

Participarea la activitățile culturale-artistice dă cadrelor didactice multe satisfacții, oferindu-le în același timp o varietate a preocupărilor. În acest fel cele două mari laturi ale activității pe care o desfășoară — cea didactică și cea culturală — se sprijină reciproc.

În perioada care urmează, biroul grupei sindicale are în vedere faptul că intrăm în ultimul trimestru, în care se cer eforturi pentru încheierea cu succes a anului școlar. De aceea, activitățile culturale din această etapă vor fi astfel alese încît, fără să ceară timp mult de pregătire, să fie utile și recreative.

Inv. ILIE PETRACHIOIU
Lăpușata

CĂRȚI

Probleme actuale de chimie

Apărută recent, lucrarea „Probleme actuale de chimie”, cuprinde studiile „Legătura covalentă în moleculele biatomice” de conf. univ. V. Sahini, membru corespondent al Academiei R.P.R., „Unele aspecte ale chimiei combinațiilor complexe” de conf. univ. M. Brezeanu, candidat în științe chimice; „Amoniacul lichid” de conf. univ. C. Gheorghiu; „Unele aspecte privind chimia elementelor transuranice”,

de F. Popea, doctor în științe chimice, „Concepții moderne în cataliza eterogenă”, de conf. univ. Al. Popescu, candidat în științe chimice, „Noutăți în chimia coloranților de sinteză”, de conf. univ. N. Bărbulescu, candidat în științe chimice și „Relația dintre structura chimică și activitatea biologică” de H. D. Schell, cercetător principal.

În cadrul acestor studii sint prezentate, clar și succint, o serie

de probleme de actualitate din chimia fizică, chimia anorganică, chimia organică, și chimia biologică, care îi pot ajuta pe profesorii de specialitate să-și completeze lecțiile și să îmbogățească activitatea cercurilor de chimie din școli.

Lector univ.
ALEX. D. PETRESCU
Pitești

Discuri didactice

Prima serie de patru discuri micro dintr-o viitoare antologie sonoră, menită a sprijini procesul de învățămînt muzical elementar, a fost realizată de curînd de casa „Electrecord”, care a apelat în acest scop la micii muzicieni de la școlile de muzică nr. 1 și nr. 2 din Capitală, precum și la doi încercați dirijori ai corurilor de copii — Ana Ionescu Motora și Ion Vanica.

Discurile corespund programei cursului de muzică din clasele I—IV ale școlilor de cultură generală, aceluși fiecare în parte o sintetizează a materialului ilustrativ principal conținut în manuale. Cu ajutorul lor copiii își pot însuși rapid și cu exactitate, după auz, un număr de peste 50 de cîntece din muzica populară românească și universală, din folclorul copiilor și din creațiile clasicele române și ale compozitorilor contemporani.

Discul destinat clasei I (EXC 513) cuprinde piese scurte de Timotei Popovici, D. G. Kiriac, Alexandru Voevidca, I. D. Chirescu, Corneliu Mereș, Constantin Zamfir, Nelu Ionescu și D. Stancu, alături de cîteva cîntece din folclorul copiilor. Cele două canonuri (Țesătoarele și Vai sărmanul pui de cuc) ni se par interesante prin problemele de auz ce le ridică copiilor încă din fragedă vîrstă.

Clasei a II-a (EXC 514) îi revin două cîntece pionierești de Mircea Neagu și Ion Vasilescu, melodii de Mozart, Levina, Ana Motora, A. Petroveanu și cîteva piese populare. Cu deosebit simț al umorului redau copiii cunoscuta lucrare Ceasul. Păcat

de captarea sunetului atît de diferit de la o piesă la alta, datorită acusticii sălilor de înregistrare a celor două școli.

Bogat și variat ca tematică, ritmică și melodică ni se prezintă discul clasei a III-a (EXC 515) realizat exclusiv cu sprijinul Școlii de muzică nr. 1 din București. Regăsim pagini de largă popularitate din folclorul copiilor, alături de piese străbătute de umor sănătos, aparținînd lui Ion Vicol T. Constantinescu, L. Lungu și Ana Motora. O față completă de disc, susținută cu ajutorul pianului (Maria Siminel-Fusteri), cuprinde cîntece pionierești și cîntece închinare partidului.

Ultimul disc, destinat clasei a IV-a (EXC 516), înmănușiază pagini muzicale de Brediceanu, Mereș, Hilda Jerea, Ion Chirescu și Kabalevski, unele piese (Republică, măreț vatră) sînd aranjamente speciale pentru copii de pe lucrări destinate formațiilor mixte profesioniste. Introducerea cîntecului revoluționar Poniți înainte tovarăși, a melodiei Cucul și a cîntecului din folclorul nou Țara mea e țară dragă completează armonios repertoriul.

Apreciînd utilitatea practică a inițiativei casei de discuri „Electrecord” așteptăm și restul de înregistrări sonore care, sîntem convinși, vor sluji la ridicarea calității procesului de învățămînt muzical.

VIORICA COEMA

Două lucrări închinare lui Mihai Eminescu

„Titanul și geniul în poezia lui Eminescu”

Exegezele eminesciene ale lui Matei Călinescu, în parte cunoscute cititorilor din paginile „Gazetei literare” sau ale „Vieții românești”, au apărut de curînd în Editura pentru literatură, adunate într-un volum cuprinzător sub titlul Titanul și geniul în poezia lui Eminescu.

Cum ne-o sugerează și titlul volumului, cercetările tînarului critic înmănușiate aci se grupează în jurul uneia dintre problemele esențiale pe care le suscită înțelegerea creației marelui Eminescu — și anume problema relațiilor dintre titan și geni, cele două simboluri care domină atît de expresiv poezia sa.

Studiul lui Matei Călinescu, lărgind perspectivele de interpretare ale creației eminesciene, se impune profesorilor ca un valoros izvor de documentare și orientare în munca lor la catedră.

FĂNICĂ GHEORGHE

„Studii eminesciene”

Recent a apărut, în Editura pentru literatură, volumul omagial Studii eminesciene, rod al investigațiilor prilejuite de împlinirea a 75 de ani de la moartea poetului. Volumul cuprinde 29 de studii, semnate de G. Călinescu, Perspessicius, Tudor Vianu, Iorgu Iordan, Al. Philippide, D. Murărașu, Al. Dima, I. Crețu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Liviu Rusu, Mihai Pop, G. C. Nicolescu, G. Ivașcu, Zoe Dumitrescu-Bușuenga, Al. Piru, Gh. Bulgăr, Const. Ciopraga, P. Georgescu, Silviu Iosifescu, M. Gafița, Savin Bratu, N. Tertulian, I. Rotaru, Eugen Simion, V. Brădăceanu, M. Călinescu, M. Curdaru.

Volumul înfățișează unele din rezultatele la care au ajuns autorii cercetărilor asupra activității lui Eminescu, fiecare aprofundînd, pe căi diferite, aspecte deosebite ale operei lui. El poate fi astfel de un ajutor însemnat în munca profesorilor de literatură, reprezentînd o incontestabilă contribuție la înțelegerea de pe poziții noi a operei celui mai mare poet al nostru.

Prof. VLADIMIR DOGARU

A APĂRUT:

„REVISTA DE PEDAGOGIE”

Nr. 2, februarie 1965

ÎN SUMAR:

Marin Vișan: Despre metodologia și orientarea modernă a cercetărilor de didactică.

P. Bărbulescu, A. Cazacu, A. Vasilescu: Probleme pedagogice ale activității specifice organizațiilor U.T.M. din școli.

Ana Bogdan-Tucicov și Anca Miron: Unele particularități ale înțelegerii fenomenelor social-istorice de către școlarii mici.

A. Cosmovici și C. Logofătu: Însemnătatea atitudinii adoptate în procesul înțelegerii metaforei.
D. Damaschin, Gh. Anastasiu și I.

Marcu: Mijloace moderne pentru instruirea nevăzătorilor.
Gheorghe Pirnăuță: Documente cu privire la începuturile școlilor de fete din Țara Românească.

Dumitru Salade: Din nou despre munca dirigintelui.
Silvestru Pațiga: Sporirea eficienței muncii în comisiile metodice.

Olga Supek: Sugestii privind aplicarea programei școlare de educație fizică la clasele I—IV în trimestrul al doilea.

Ioan Giurgiu: Folosirea protecțiilor în predarea fizicii.

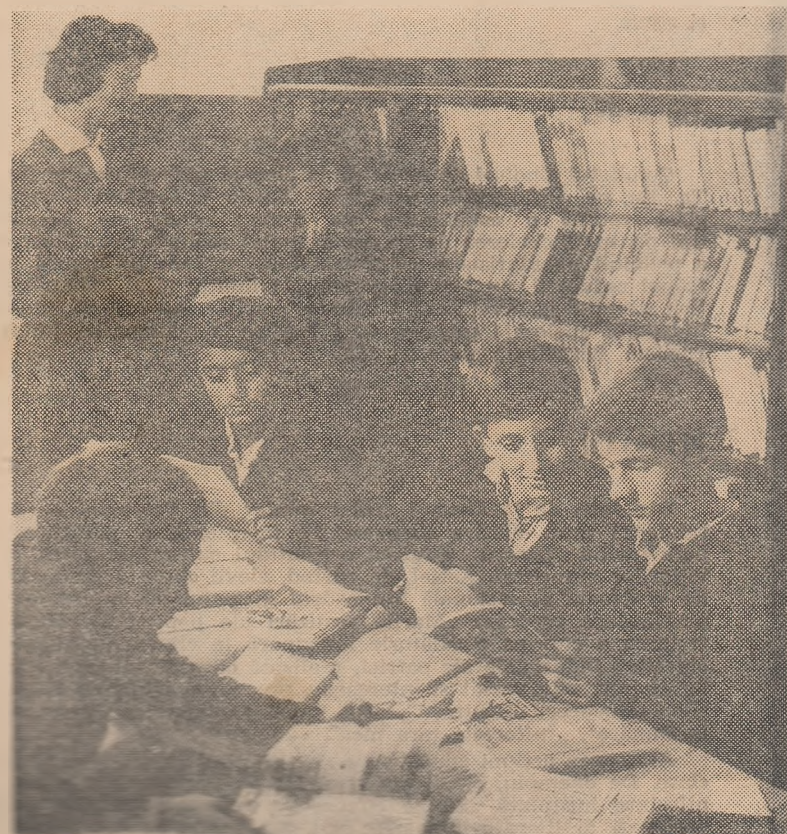
Alexandrina Lovinescu: Procedee folosite pentru înțelegerea unor

forme elementare de calcul abstract de către preșcolarii grupei mari.

Medeea Bunescu: Consfătuirea privind predarea pe obiecte de către profesori diferiți la clasele I—IV.

Eugen Novicicov: Unele aspecte ale cercetării procesului de instruire în S.U.A.

Virgil Radulian: Pregătirea elevilor din clasele V—VIII pentru alegerea profesiei.
Florica Andreescu și Suzana Kun: Gimnastica pentru preșcolari.

În sălile școlii profesionale agricole din Ciorogirla, regiunea București

DE PESTE HOTARE

■ In școlile din R. P. Ungară se folosesc tot mai larg în predare emisiunile radiofonice cu caracter didactic. În mod deosebit utilizează la orele lor aceste emisiuni profesorii de literatură, de limbi străine, de muzică, precum și diriginții.

Emisiunile pentru tineretul școlar își îmbogățesc în mod continuu tematica conform sugestiilor primite de pe teren, în scopul de a-și întări contribuția la aprofundarea unor obiecte de învățământ.

■ Al doilea târg internațional al cărții pentru copii și tineret va avea loc în Italia, la Bologna, de la 10 la 14 aprilie 1965. În aceeași perioadă vor avea loc aici conferințe și consfătuiri ale editorilor, autorilor și pedagogilor, pentru discutarea unor probleme privind rolul literaturii pentru copii în lumea contemporană.

■ În R.S.S. Ucraineană, cluburile tinerilor naturaliști desfășoară o activitate intensă pentru extinderea spațiilor verzi. Astfel, în cadrul ultimei campanii, la care au participat 20 000 de școli (17 000 de grupuri de pionieri) s-au plantat 25 000 000 de arbori de-a lungul a 3 500 km. șosele.

■ La Varșovia a avut loc nu de mult cel de al treilea Congres al Uniunii Tineretului Socialist. Congresul a dezbătut probleme referitoare la răspunderea tineretului în fața

viitorului, la alitudinea lui în viață, în muncă etc.

■ De curind s-a desfășurat la Münster, în Westfalia, cel de al cincilea Congres internațional de științe fonetice, care a analizat rezultatele aplicării metodei structuraliste în predarea limbilor străine, metodă pe baza căreia studiul se sprijină pe conversație și nu pe texte scrise. S-a ajuns la concluzia că, vorbind frecvent în limba străină, copilul o asimilează ușor și poate ajunge, după trei ani de studiu, să vorbească curgător, chiar dacă vocabularul său este încă sărac.

■ Universitatea din Ibadan (Nigeria) organizează în luna mai 1965 un seminar asupra istoriei africane, la care vor participa 70 de profesori din Nigeria, Ghana, Sierra Leone și Gambia, împreună cu 25 de experți africani și străini. Conferința are drept scop elaborarea programei de învățământ pentru istoria Africii. Reîntorcându-se în țările lor, participanții la seminar vor avea misiunea să informeze cadrele didactice asupra rezultatelor obținute și să indice căile concrete de aplicare a programei respective.

■ Astăzi, în Pakistan învățământul elementar a devenit gratuit în toate școlile de stat. În unele părți ale țării această gratuitate este extinsă și la învățământul mediu inferior.

■ În Liban s-a înființat un institut pedagogic național pentru învățământul tehnic, care are misiunea de a forma profesori pentru toate disciplinele și de a organiza cursuri pentru perfecționarea cadrelor didactice.

■ Pentru a pune la dispoziția directorilor de școli o documentație amplă privind noile metode de predare a limbilor străine, Departamentul educației din statul California organizează în prezent un experiment în cadrul a 80 de școli elementare, cu 2 400 de elevi. Acești elevi vor învăța limba spaniolă după următoarele metode: a) învățământ prin televiziune — cuprinzând trei emisiuni săptămânale de câte 20 de minute, completate cu două lecții ținute de profesori; b) trei emisiuni televizate, urmate de o singură lecție ținută de un profesor specialist; c) lecții predate numai de către profesorul specialist, cu material didactic obișnuit.

■ Al 18-lea Congres național al cercurilor de didactică, care s-a ținut nu de mult la Roma, a avut drept scop principal analiza critică a rezultatelor obținute în primul an de funcționare a școlilor medii italiene organizate după un nou sistem, ca și elaborarea directivelor pentru funcționarea acestor școli în anul viitor.

CORRESPONDENȚĂ

BRAȘOV

La Brașov, ne scrie tov. F. Ștefănescu, a avut loc între 29 martie și 1 aprilie a.c. o consfătuire organizată de Societatea de fizică și chimie din R.P.R., cu tema „Experiențe demonstrative și lucrări de laborator la fizică și chimie în școala de 12 ani”. Au participat profesori din învățământul mediu și superior din întreaga țară.

După conferința „Obținerea izotopilor radioactivi la I.F.A.”, prezentată de tov. Mircea Oncescu, cercetător principal, au fost susținute referate pe secții. Profesorii participanți la conferință au luat parte, de asemenea, la ședințele unor cercuri ale elevilor din Brașov și au asistat la prezentarea unor aparate de fizică și chimie construite de I.M.D.

PLIEȘTI

Orașul Ploiești, ne comunică tov. S. Fănică, găzduiește în aceste zile o consfătuire interregională organizată de Societatea de matematică din R.P.R., la care iau parte profesori de matematică din învățământul mediu și superior.

În cadrul acestei consfătuiri, a cărei temă este „Activitatea în cercurile de elevi”, acad. prof. Caius Iacob a ținut conferința „Locul mecanicii în planul de învățământ al școlii medii”, iar prof. Miron Oprea din Ploiești a condus o ședință a unui cerc de tineri matematicieni la care s-a dezbătut tema „Elemente de calcul vectorial”. Lucrările consfătuirii continuă.

TEUCI

Una din preocupările principale ale secției raionale de învățământ Tecuci, ne scriu tovarășii D. Scărlătescu și N. Chivu, este și aceea a îndrumării permanente a directorilor de școli. În acest scop secția a organizat cu directorii ședințe metodice lunare, a elaborat scrisori metodice care tratează aspectele muncii de conducere a școlilor, a inițiat schimburi de experiență etc.

La sfârșitul trimestrului II, bunăoară, au avut loc două schimburi de experiență cu directorii școlilor de 8 ani din comunele Poiana și Corod. Toți directorii participanți la aceste schimburi de experiență au prezentat planuri de muncă anuale și trimestriale, planuri operative, materiale ale comisiilor metodice, documente ale diriginților etc.

Discuțiile purtate în cadrul schimburilor de experiență au lămurit unele aspecte importante referitoare la modul în care directorul planifică și organizează munca în școală, la rolul directorului în îndrumarea activității metodice, la asistentele la lecție etc.

ARGHȘ

După cum ne informează tov. Anton Laurențiu, inspector metodist, diriginții de la Școala medie din Slatina manifestă o deosebită preocupare pentru orientarea profesională a elevilor. Ei le vorbesc viitorilor absolvenți, în cadrul orelor de dirigență, despre specificul unor meserii cum sînt cele de strungar, electrician, turnător, oțelar, tractorist, mecanic auto, mecanic agricol etc., despre rolul și importanța fiecărei profesii în economia noastră națională.

O preocupare asemănătoare vădesc și directorii școlilor generale de 8 ani nr. 1 și nr. 2 din Slatina, ca și cei ai școlilor din comunele Brîncoveni, Bălteni, Potcoava. Discuțiile organizate în aceste școli pe teme ca „Preocuparea diriginților pentru o justă orientare profesională a elevilor”, „Cum realizez legătura cu familia pentru orientarea profesională a elevilor” etc. au scos în evidență cele mai bune metode și procedee de îndrumare a viitorilor absolvenți în vederea alegerii drumului în viață.

Cadrele didactice de la majoritatea școlilor de 8 ani din raionul Slatina au organizat în același timp și o serie de acțiuni cu părinții elevilor din clasa a VIII-a în scopul unei juste orientări a elevilor spre diverse profesii. În adunările organizate cu părinții s-au făcut expuneri pe teme ca: „Importanța unei juste orientări profesionale”, „Alegerea profesiei” și altele.

TIRGU-JIU

Comitetul sindical de secție de la Grupul școlar forestier din Tg. Jiu, ne informează tovarășul Vasile V. Crăciun, a organizat recent o consfătuire pe tema: „Cum ne pregătim pentru încheierea cu succes a anului școlar”. Consfătuirea a prilejuit popularizarea celor mai bune metode de muncă în scopul reducerii numărului de note „la limită” și al îmbunătățirii situației la învățătură a tuturor elevilor. Au fost dezbătute îndeosebi unele căi concrete de pregătire la matematică, limba română, tehnologia meseriei etc.

PETROȘANI

Diriginții de la Grupul școlar minier din Petroșani — ne relatează prof. Viorica Piriianu — manifestă o preocupare permanentă pentru lărgirea orizontului cultural-științific al viitorilor muncitori. Astfel, de curind, elevii clasei a III-a „D” de la Școala profesională din cadrul grupului au asistat la o manifestare cu tema „Marile realizări ale poporului”. Manifestarea a cuprins o călătorie imaginară la câteva din marile obiective industriale ale patriei, realizată cu ajutorul unui material ilustrativ variat și interesant, precum și audierea discursurilor „București-București”, „Pe Valea Prahovei”, „Orașul de la Dunăre”, „Înflorște țara mea”.

Asemenea acțiuni educative s-au organizat și cu elevii altor clase. De exemplu, elevii din anul III au participat la o manifestare intitulată „Să ne cunoaștem regiunea”, iar cititorii pasionați ai literaturii noastre noi, au asistat la o expunere cu tema „Figuri de comuniști în literatura contemporană”.

Intr-o școală tehnică din Alger

CONCURS

Institutul politehnic din Iași anunță ocuparea prin concurs a postului de conferențiar la catedra de tehnologie chimică textilă, disciplina Mașini și utilaj pentru finisarea produselor textile.

Cererile de înscriere se vor înainta în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț la rectoratul In-

stitutului politehnic din Iași, calea 23 August nr. 11, însoțite de următoarele acte: copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe; copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar; lucrările ști-

ințifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat; autobiografia.